

РЕЦЕНЗІЇ

© Микола Гуйванюк* (Чернівці)

© Михайло Юрій** (Чернівці)

Рецензія на комплексне дослідження: «Україна Соборна у боротьбі за державну незалежність 1917-1923 рр.» колективу авторів: Цепенда І.Є., Кугутяк М.В., Великочий В.С., Добржанський О.В., Литвин М.Р., Павлишин О.Й., Соляр І.Я., Вітенко М.Д.

В сучасних умовах, коли Україна стала суб'єктом світової геополітики, надзвичайно важливо донести до співвітчизників і міжнародної спільноти досвід етнодержавотворення в Україні в добу революції 1917-1923 рр. показати деструктивний вплив на цей процес Росії, країн Антанти, які не підтримали українське державне відродження після Першої світової війни, зробивши ставку на її поневолювачів.

Робота «Україна Соборна у боротьбі за державну незалежність 1917-1923 рр.» є цілісним результатом комплексних досліджень з новітньої історії України, які здійснено у співпраці науковцями Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника, Львівського національного університету ім. І.Франка, Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича та Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

Метою комплексного дослідження «Україна Соборна у боротьбі за державну незалежність 1917-1923 рр.» стало висвітлення об'єктивної картини історичних подій пов'язаних з Українською революцією та боротьбою за державну незалежність, шляхом використання раніше невідомих архівних матеріалів та діаспорної літератури. Важливою складовою мети є підкреслення значущості національно-визвольної боротьби українського народу та підтвердження актуальності ідеї соборності як важливого політичного ідеалу, що символізує національну єдність і державність. Дослідження також має патріотичне виховне значення.

В роботі використані раніше невідомі або мало досліджені матеріали архівних установ України, Польщі, Чехії, Румунії, Ватикану та інших країн, що дозволяє представити нові факти та деталі історичних подій, пов'язаних з Українською революцією та боротьбою за державну незалежність. В дослідження включені матеріали діаспорної літератури, що доповнює існуючі знання про події 1917-1923 рр. з погляду українців, які жили за кордоном і зберігали пам'ять про національно-визвольну боротьбу. Деталізуються процеси становлення української державності в різних регіонах, таких як Галичина, Буковина та Закарпаття, що дозволяє побачити регіональні особливості та внесок кожного регіону в загальнонаціональну боротьбу за незалежність. Висвітлюються біографії найвідоміших українських громадсько-політичних, культурних, релігійних та військових діячів, що дозволяє краще зрозуміти їх роль і внесок у боротьбу за українську державність.

Варто підкреслити практичне значення роботи. Це використання її матеріалів у навчальних закладах для викладання історії України. Дослідження сприяє патріотичному вихованню

* к.і.н., доцент кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

PhD in History, Associate Professor, Department of History of Ukraine, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.

orcid.org/0000-0002-1614-6173

e-mail: buk6@ukr.net

** д.і.н., професор кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Doctor of History, Professor, Department of History of Ukraine, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.

orcid.org/0000-0003-0965-6236

e-mail: m.yuriy@chnu.edu.ua

молоді, формуванню національної ідентичності. Результати дослідження можуть використовуватися іншими науковцями для подальших досліджень в галузі історії України. Аналіз подій Української революції та боротьби за незалежність може бути корисним для політиків, громадських діячів та урядовців при формуванні національної політики.

Дослідження започатковується тезою про те, що Українська революція 1917-1923 рр. стала результатом цілої низки процесів, які розпочалися ще у XIX ст. Українські землі тривалий час входили до складу Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій. В умовах національного, політичного, економічного та культурного гніту відбувалося українське національне відродження. З початком Першої світової війни відбуваються зміни в українських землях. В роботі підкреслюється, що країни Антанти та Троїстого союзу були змушені шукати підтримки національних рухів і йти на певні політичні поступки. Саме в таких умовах в Галичині відбулося формування Легіону українських січових стрільців. Після повалення царського режиму в Російській імперії в лютому 1917 р. створилися умови для розгортання українського політичного руху і створення Центральної Ради.

Колектив авторів рецензованої роботи проаналізував вплив Першої світової війни на формування передумов Української революції, висвітлив вплив на українців Австро-Угорщини домовленостей про формування коронного краю з українськими етнічними землями, роль у державотворчих планах Легіону січових стрільців і вплив на ідеї соборності, початку революційних процесів на Наддніпрянщині.

В дослідженні покроково описуються революційні події, що привели до утворення ЗУНР, передача влади УН Раді, президентом якої було обрано Є.Петрушевича, польсько-українська війна 1918-1919 рр.

Велика увага в роботі «Україна Соборна у боротьбі за державну незалежність 1917-1923 рр.» присвячена подіям в Північній Буковині та Закарпатті. 3 листопада 1918 р. у Чернівцях відбулося Буковинське віче, учасники якого ухвалили рішення про входження Північної Буковини до складу Української Держави (ЗУНР), але вторгнення румунських військ привело до того, що Буковина опинилася під їх контролем. 3-9 листопада 1918 р. активно створювалися українські повітові народні ради на Закарпатті, депутати яких висловилися за входження до соборної української держави.

В роботі детально описаний процес злуки. 22 січня 1919 р. члени Директорії УНР підписали Універсал про підтримку Ухвали УН Ради від 3 січня 1919 р. і здійснення об'єднання. 23 січня 1919 р. Трудовий конгрес України, за участю делегації ЗУНР, ратифікував Акти злуки, а 28 січня було ухвалено Закон про форму державної влади.

Варто зазначити, що події Української революції, відображені в роботі «Україна Соборна у боротьбі за державну незалежність 1917-1923 рр.», стали ключовими в модерній історії України, оскільки саме тоді відбувалися перші серйозні спроби створення незалежної української держави після століть іноземного панування. Прагнення об'єднати Наддніпрянщину, Галичину, Буковину та Закарпаття показали важливість національної єдності для успіху в боротьбі за незалежність. Кожен регіон зробив свій унікальний внесок у боротьбу за незалежність, що стало основою для формування Соборної держави.

Популяризація фундаментального дослідження, як «Україна Соборна у боротьбі за державну незалежність 1917-1923 рр.» сприятиме утвердженню історичної правди про українську державність, узагальненню історіографічних та історико-правових здобутків і розкриттю методичних та методологічних аспектів вивчення історії і права, становлення української національної ідентичності.